

Kysely varhaiskasvatuksen tilanteesta

Toukokuu 2022

Kysely varhaiskasvatuksen kustannuskehityksestä

- Hyvinvointiala HALI ry toteutti keväällä 2022 kyselyn varhaiskasvatusta tuottaville yksityisille toimijoille
- Noin **viidesosa varhaiskasvatuksesta** on Suomessa **yksityisten** toimijoiden **tuottamaa**, josta yli 60 prosenttia on palvelusetelituotantoa
- Inflaation kiihtyessä, tuotannontekijöiden hintojen kohotessa ja lakisääteisten muutosten aiheuttamien kustannusten kohoamisen keskellä useat varhaiskasvatuksen tuottajat ovat kriisin partaalla
- Kyselyssä perehdyttiin varhaiskasvatuksen kustannusten nousuun viimeisen 12 kuukauden aikana, kuntien hinnoittelukäytäntöihin sekä työvoiman saatavuuteen viimeisen 6 kuukauden aikana

Toimintaedellytykset ovat vaarassa

- Jopa 77 prosenttia kyselyyn vastanneista ilmoittaa kustannusten jatkuvan kasvun ja lakimuutosten heikentävän toimintaedellytyksiä tai vaaravan jopa toiminnan jatkuvuuden
- Erityisesti lämmön, sähkön ja elintarvikkeiden kustannusten kerrotaan kasvaneen viimeisen 12 kuukauden aikana
- Kyselystä ilmenee myös, että toimijoilla on suuria vaikeuksia pätevien vakituisten varhaiskasvatuksen opettajien sekä erityislastentarhan opettajien palkkaamisessa
 - Tulevan kesän kesäsijaisista on kuitenkin saatu varmistettua yli puolet tai kaikki, raportoi yli 94 prosenttia vastaajista

Kuntien hinnoittelukäytännöt herättävät huolta

- Yli **72 prosenttia** prosenttia vastaajista ilmoittaa **palvelusetelin arvon** olevan **riittämätön** suhteessa toiminnan aiheuttamiin kustannuksiin
- Yli 86 prosenttia vastaajista ilmoittaa, ettei palvelusetelin arvoa ole perusteltu heidän toiminta-alueellaan mitenkään
- **Vain 8 prosenttia** vastaajista kertoo kunnan avanneen oman tuotantonsa kustannuksia

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä 7 §

Palvelusetelin arvon määräytyminen Kunnan tulee määrätä palvelusetelin arvo niin, että se on asiakkaan kannalta **kohtuullinen**. Kohtuullisuutta arvioitaessa on otettava huomioon **kustannukset**, jotka **aiheutuvat kunnalle** vastaavan palvelun **tuottamisesta** kunnan **omana tuotantona** tai hankkimisesta ostopalveluna sekä asiakkaan maksettavaksi jäävä arvioitu omavastuuosuus.

Kysely HALIn jäsenille

- Kysely toteutettiin aikavälillä 26.4.2022 - 6.5.2022
- Kyselyyn saatiin kokonaisuudessaan yhteensä 71 vastausta
- Vastaajaorganisaatiot kattavat jopa 98 kunnan alueen ja työllistävät 10 555 työntekijää ympäri Suomea
- Kustannusten nousua koskevat tulokset on painotettu vastaajaorganisaation henkilöstömäärän mukaan parhaan tilannekuvan saamiseksi, kuitenkin huomioiden jokainen organisaatio vain kerran
- Tilannekuvaa koskevat vastaukset analysoitiin painottamattomina keskiarvoina

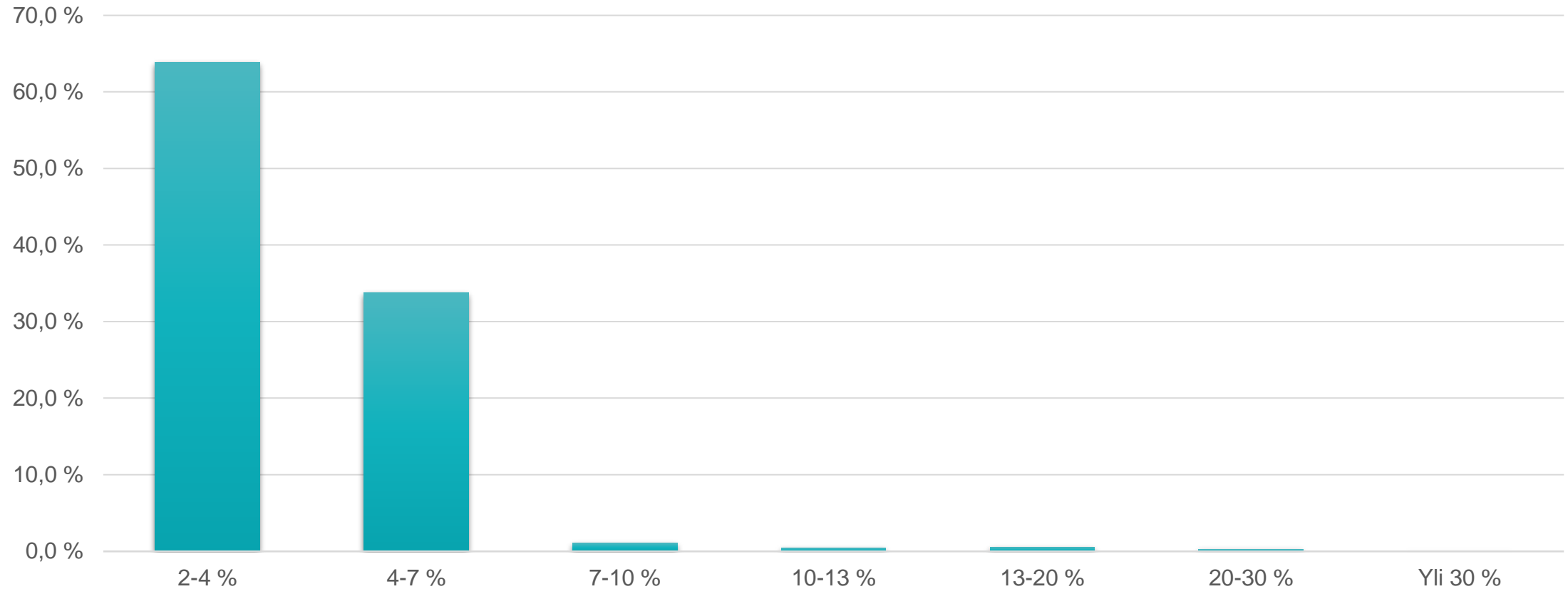

Varhaiskasvatuksen kustannusten nousu viimeisen vuoden ajalta keskimäärin

Henkilöstön palkkamenot ovat nousseet (sis. henkilöstövuokraus)

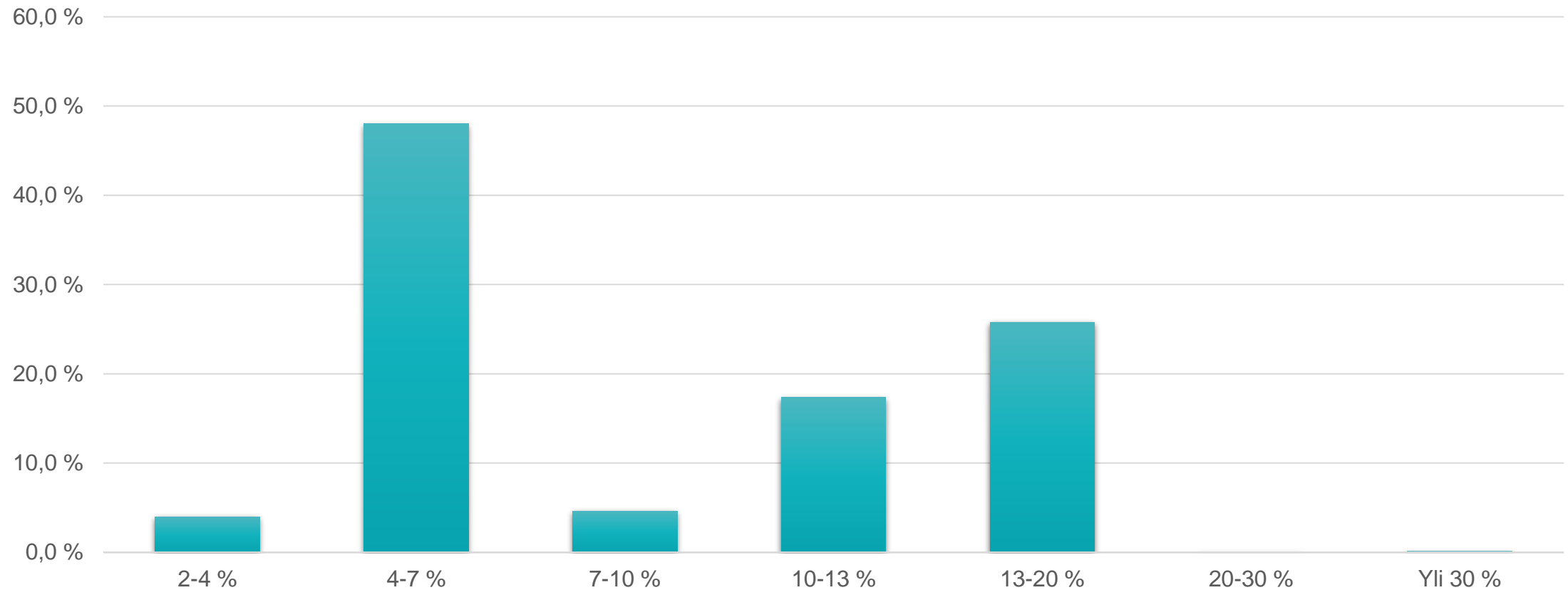
Osuus vastaajista

Ruoan ja sen raaka-aineiden kustannukset nousussa

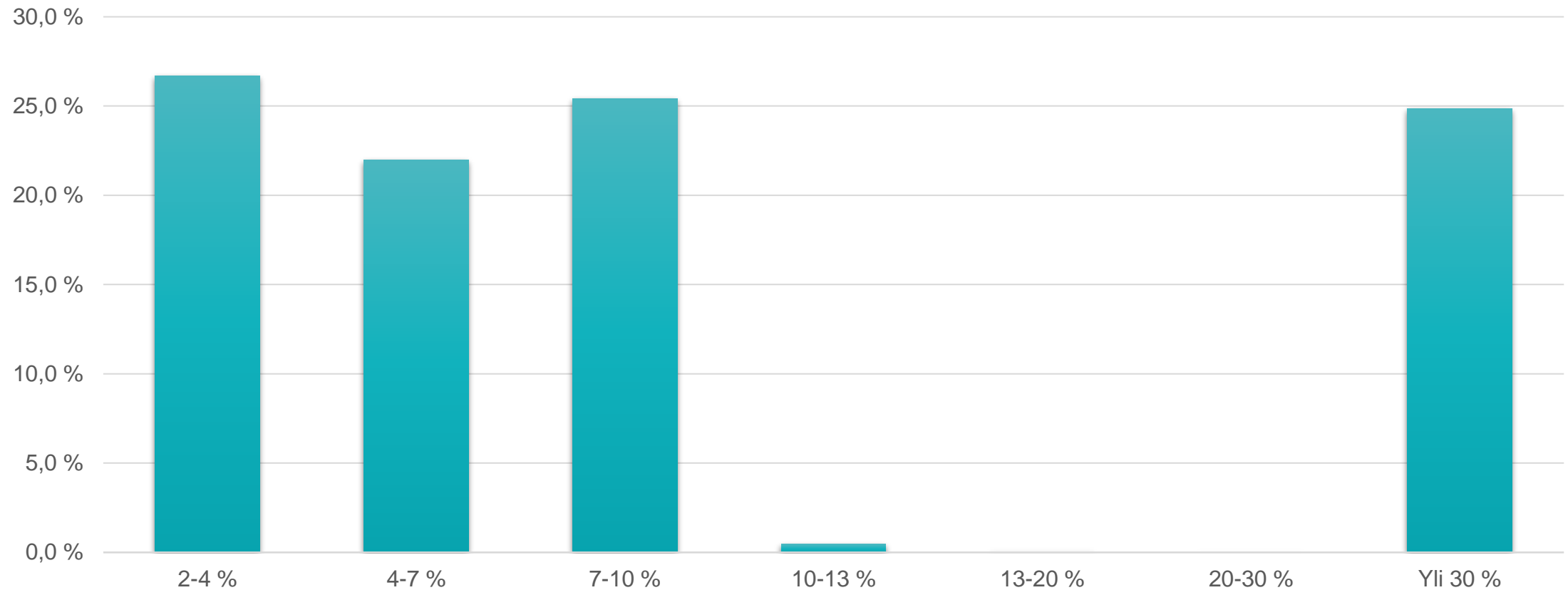
Osuus vastaajista

Lämpö maksaa entistä enemmän

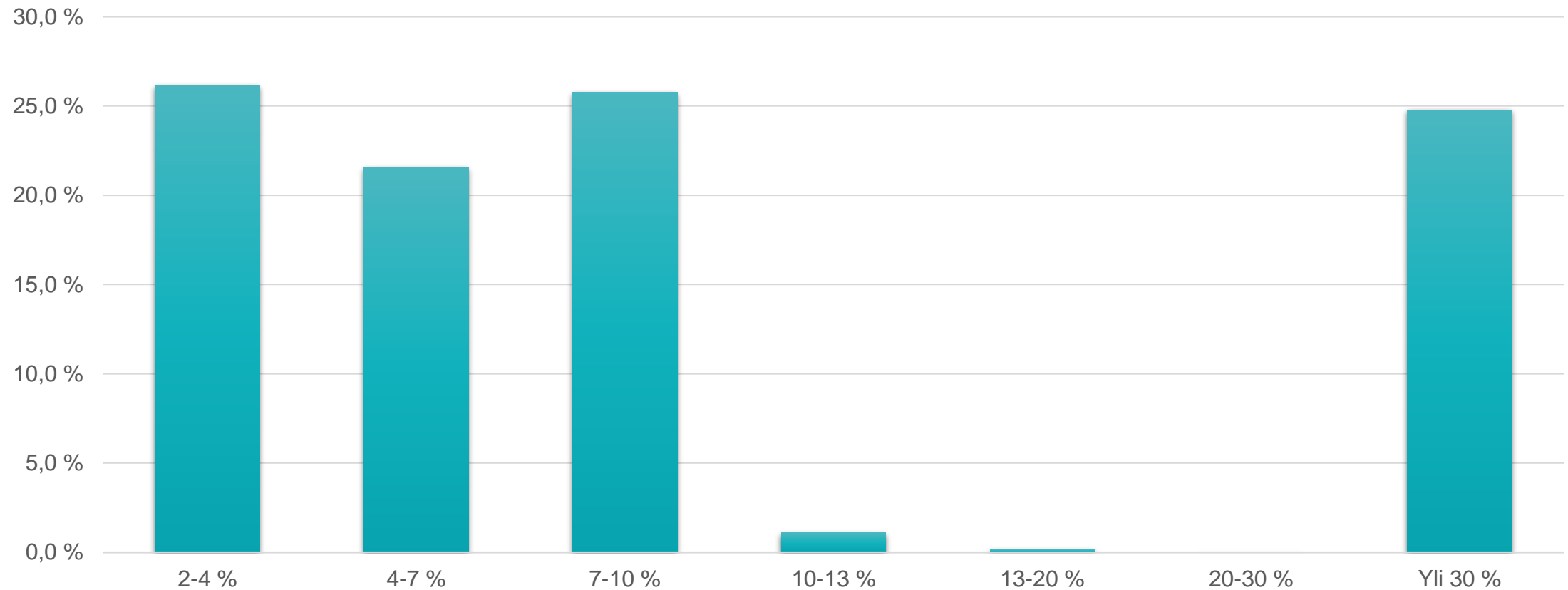
Osuus vastaajista

Sähkön hinta voimakkaassa nousussa

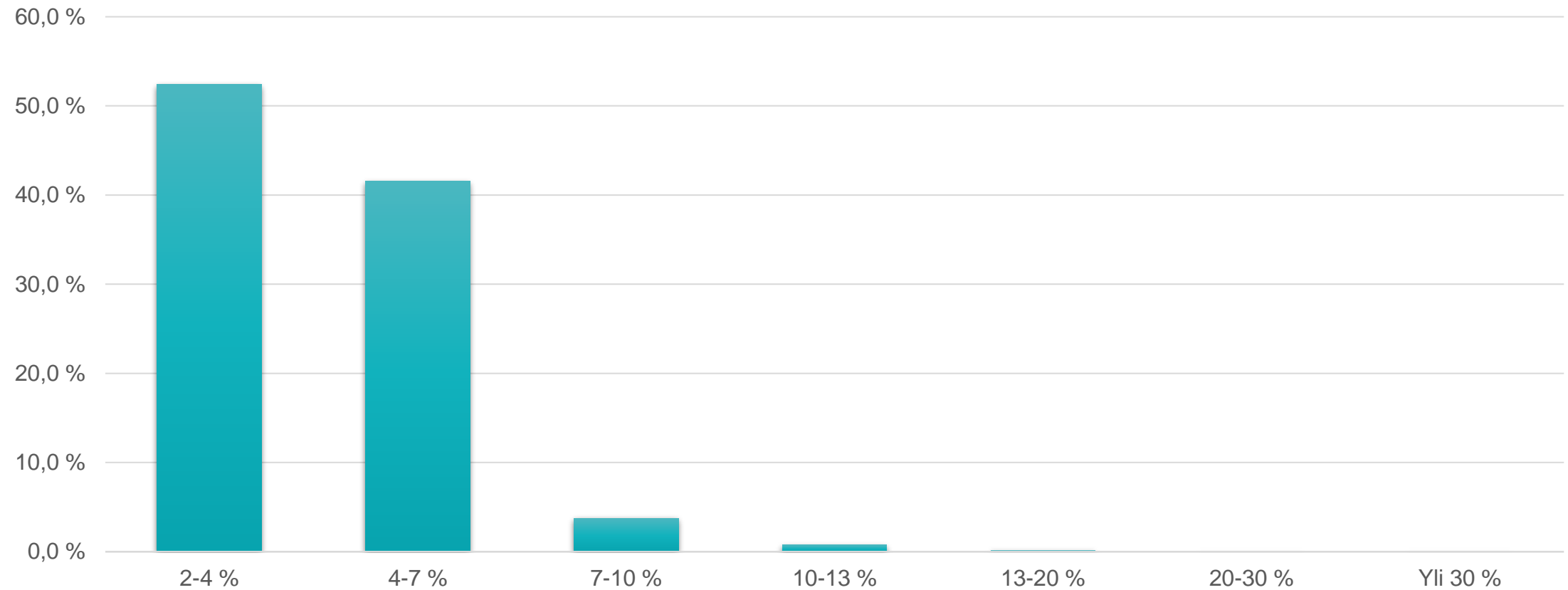
Osuus vastaajista

Muiden kustannusten kasvu

Osuus vastaajista

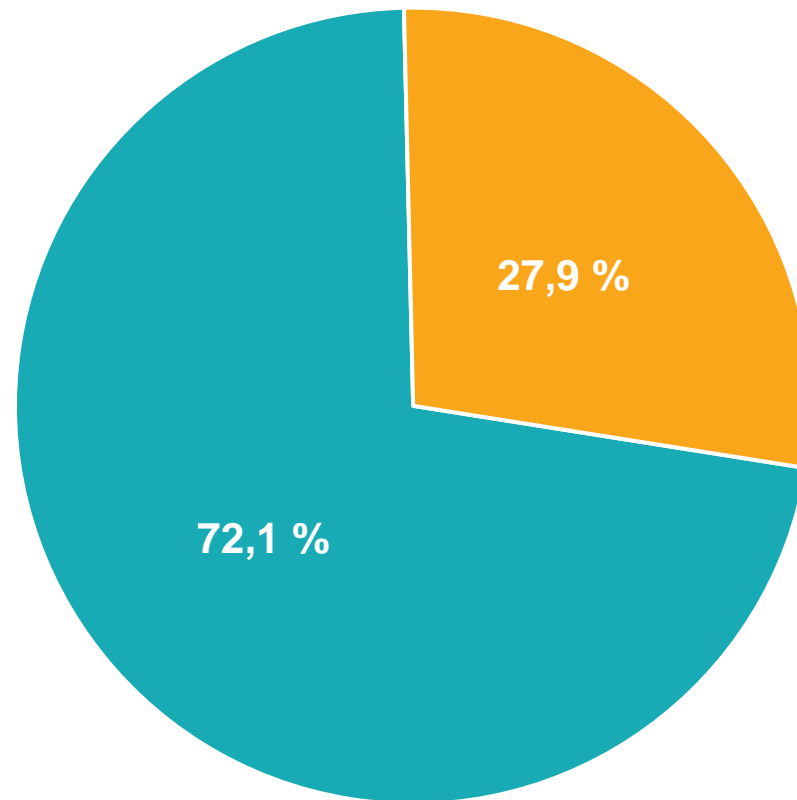

Kuntien hinnoitteluperusteet aiheuttavat haasteita yksityisille toimijoille

Palvelusetelin arvo on riittämätön suhteessa toiminnan aiheuttamiin kustannuksiin

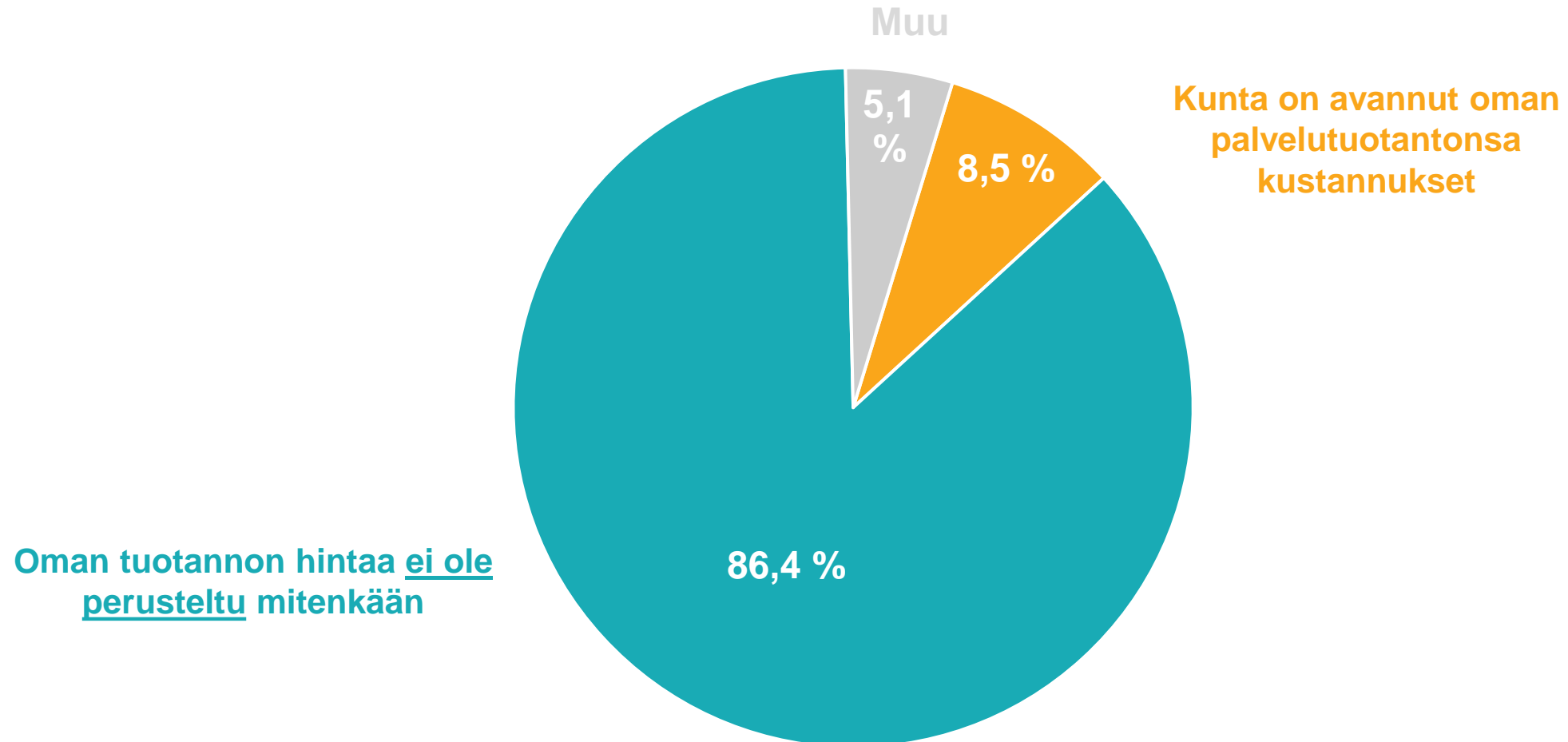
Palvelusetelin arvo on riittämätön suhteessa toiminnan aiheuttamiin kustannuksiin

Palvelusetelin arvo on riittävä

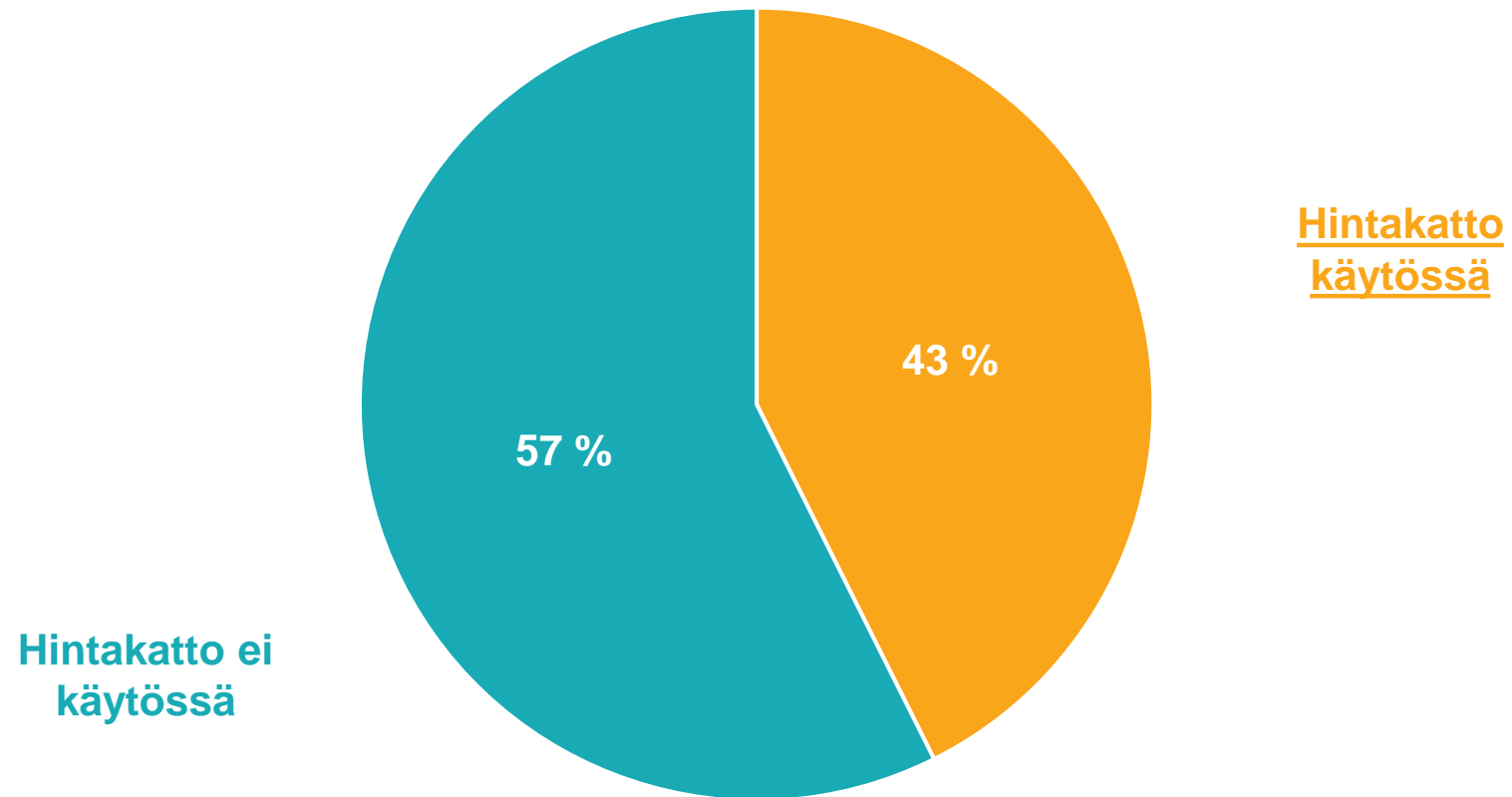

Kunnan tai kuntayhtymän omia kustannuksia ei tunneta hinnoiteltaessa palveluja

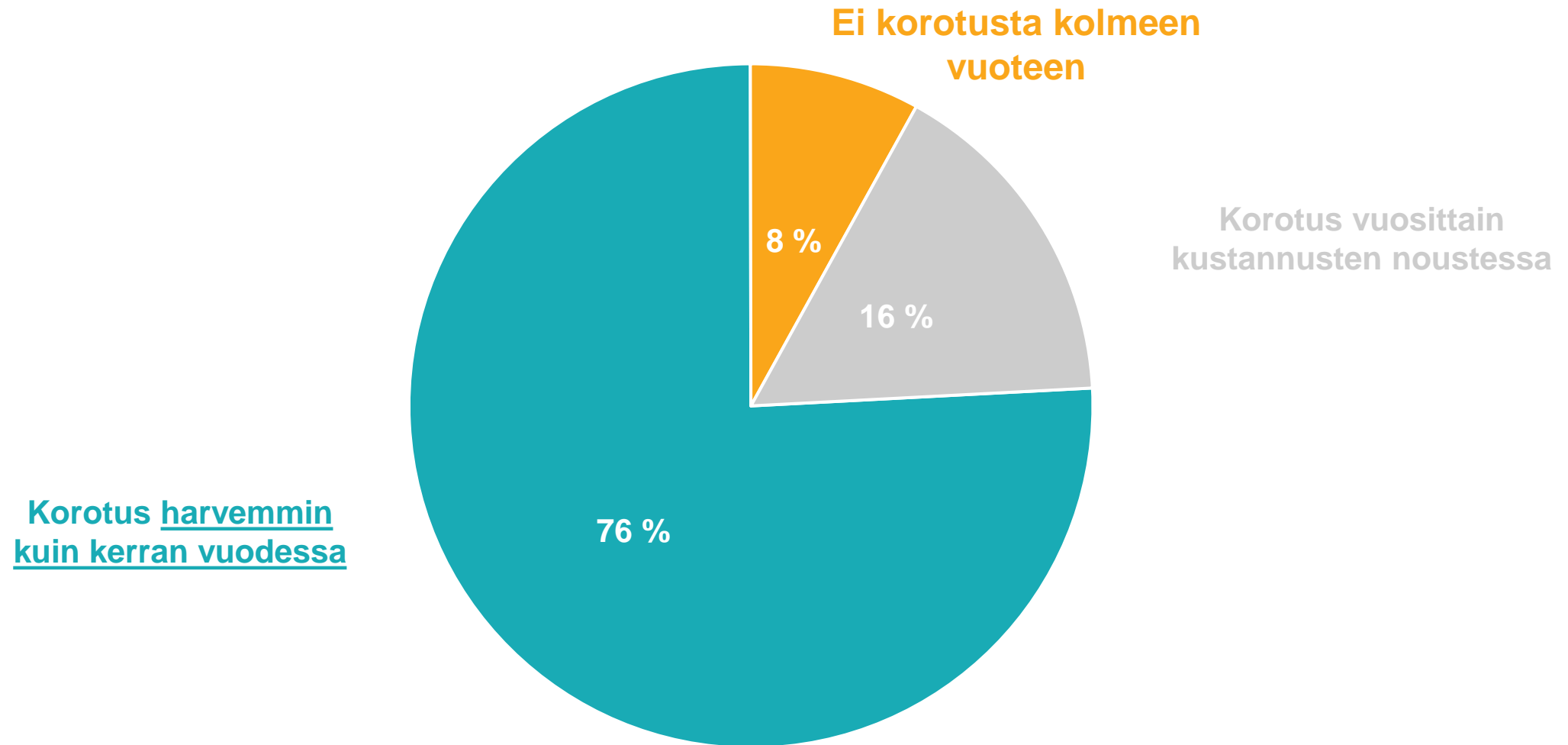

Kunnat rajoittavat toimijoiden vapaata hinnoittelua

Palvelusetelien korotussykli on liian pitkä

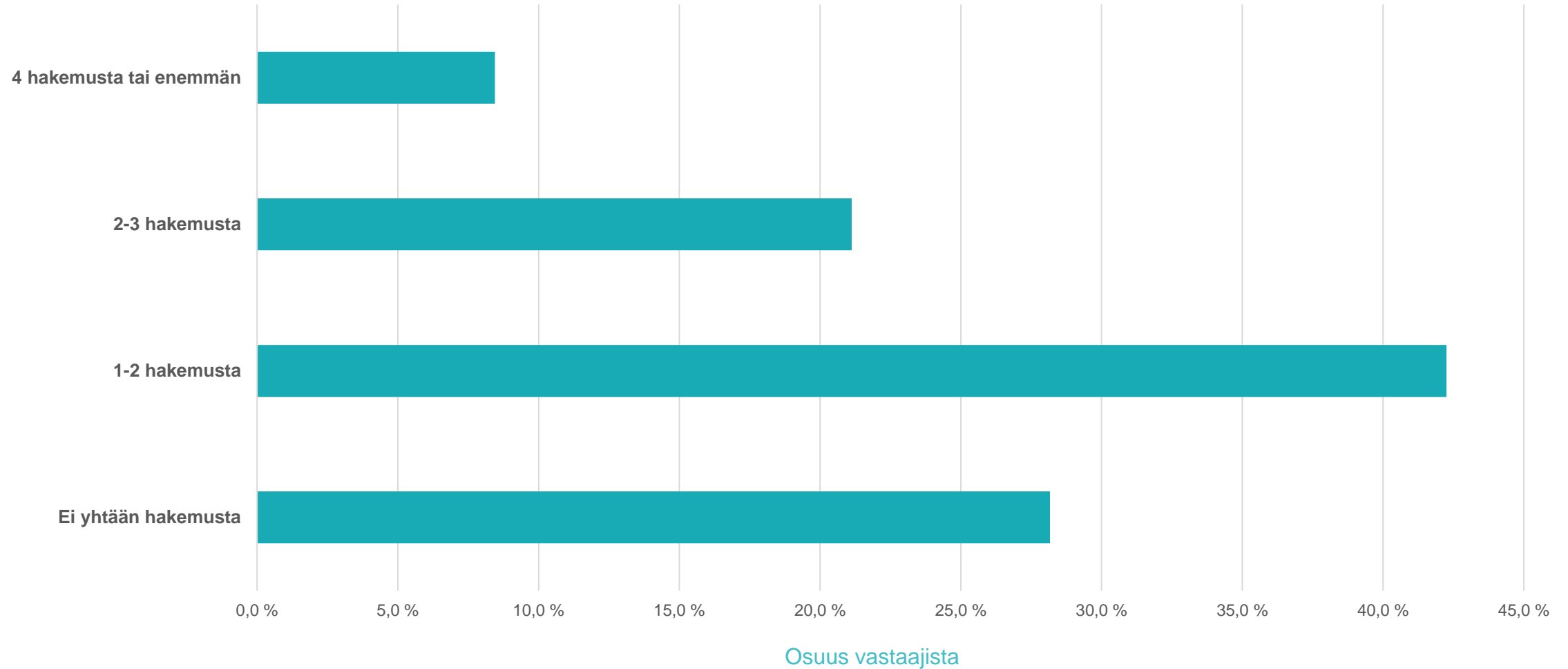

Työvoimapula rasittaa myös varhaiskasvatusta

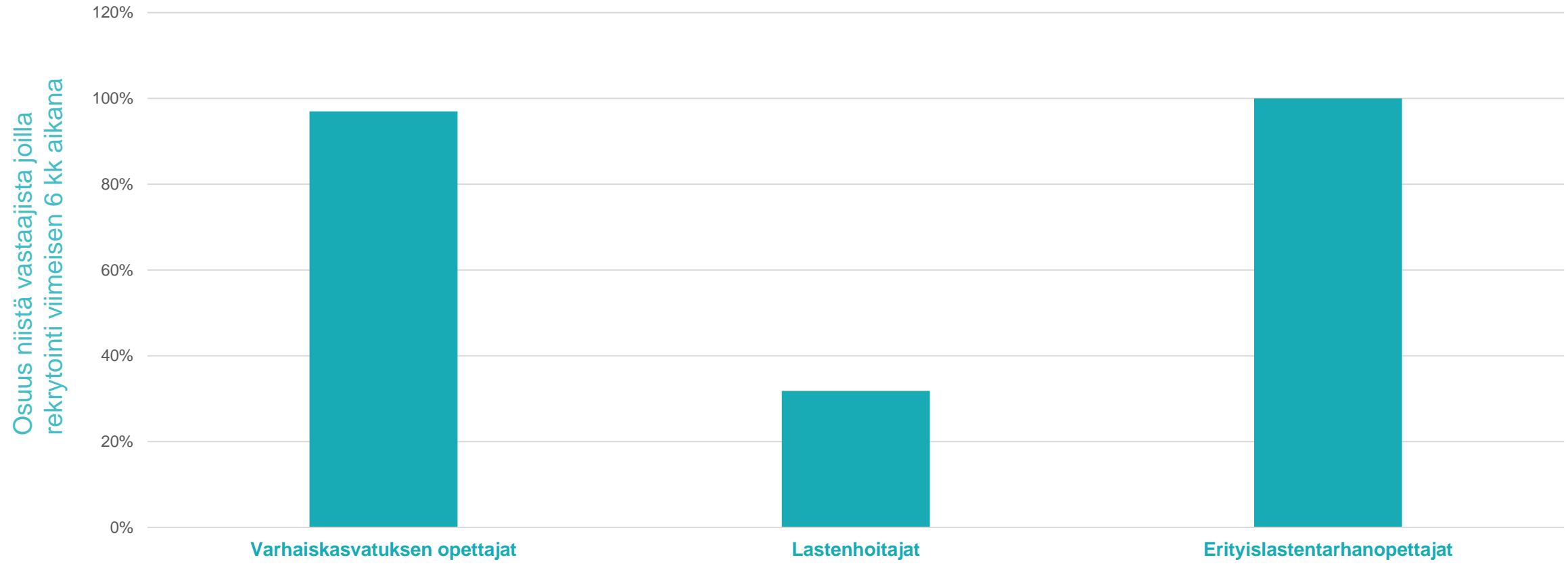

Relevanttien työhakemusten määrä keskimäärin yhtä avointa vakituista paikkaa kohden

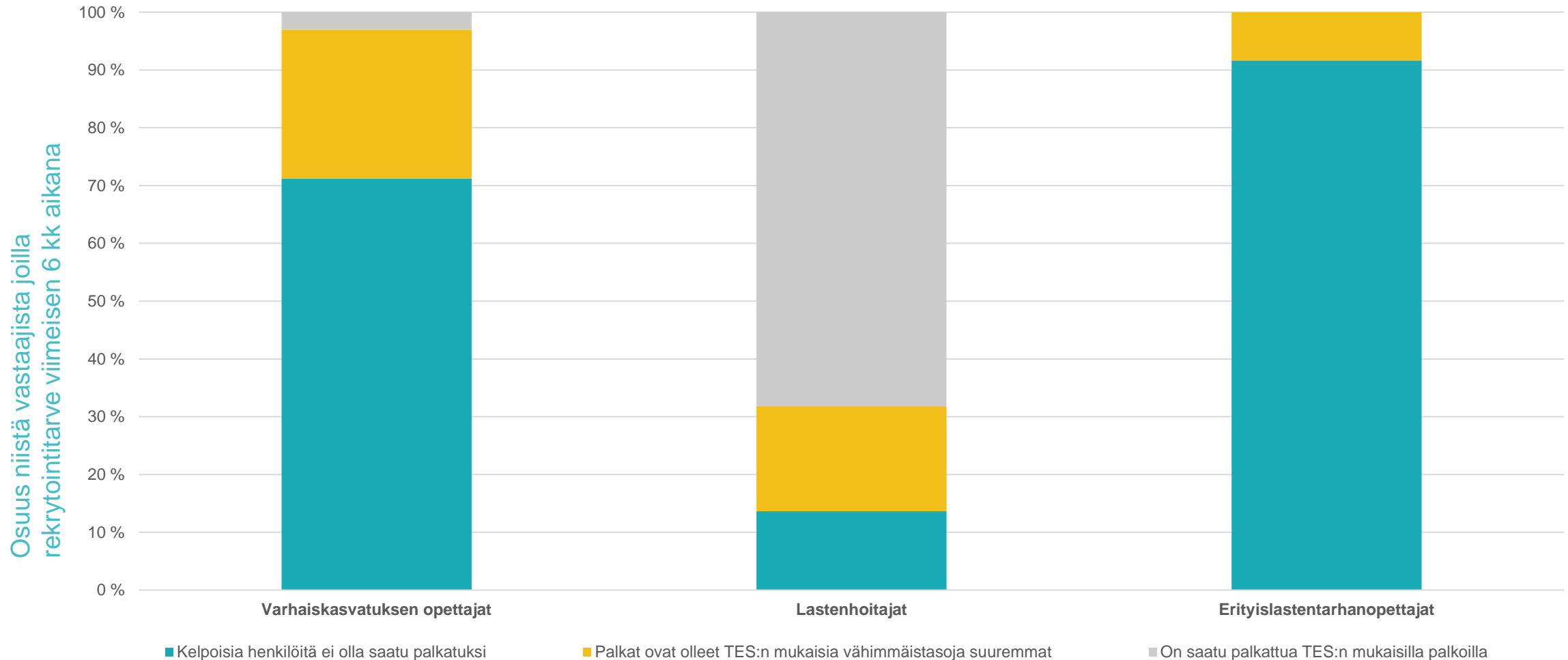

Uusia työntekijöitä ei olla ollu saatu palkattua tai palkat TES:n mukaisia vähimmäistasoja suuremmat

Palkkataso ei ratkaise työvoimapulaa

Laadukkaiden ja monimuotoisten palveluiden turvaaminen vaatii toimenpiteitä

Palveluiden turvaaminen vaatii toimenpiteitä

- Kunnissa on syytä perehtyä **oman tuotannon kustannuksiin**
 - Monessa kunnassa palvelusetelin arvo on liian matala, koska omia kustannuksia ei tunneta
- **Palvelusetelin arvo tulisi tarkistaa vähintään kerran vuodessa**
 - Jos palvelusetelin arvoa tarkasteltaisiin useammin – esimerkiksi kerran vuodessa – olisi varhaiskasvatuksen toimijoilla enemmän liikkumavaraa
- Palvelusetelien **hintakattoja on järkeistettävä**
 - Jos kunnalla on palvelusetelitoiminnassa hintakatto, on se asetettava riittävälle tasolle. Se ei saa aiheuttaa toimijoille taloudellisia haasteita. Käytössä olevan hintakaton on mahdollistettava toiminnan kehittämisestä aiheutuvien kustannusten kompensoinnin.

Arja Laitinen

Johtaja, hoiva ja osaaminen
+358 40 868 0980
arja.laitinen@hyvinvointiala.fi

Tiina Kanerva

Controller
+358 41 7310678
Tiina.kanerva@hyvinvointiala.fi

Hyvinvointiala HALI ry

Eteläranta 10,
00130 Helsinki
www.hyvinvointiala.fi

 Hyvinvointiala
 @Hyvinvointiala